

Kulturdepartementet
Postboks 8030
0030 OSLO

Deres ref.	Vår ref. 19/02108-2	Saksbehandler Trine Eriksen	Dato 02.12.2019
-------------------	-------------------------------	---------------------------------------	---------------------------

Høring - NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver - Kulturdepartementet

Her er høringsuttalelse fra Vestby kommune.

Ingen merknader:

§§ 1, 2, 3, 4, 7, 9-11, 13, 16, 18, 20, 23, 26, 30-31, 33-37, 44-46.

Merknader:

§ 6 Dokumentasjonsstrategi

Vi savner en nærmere definisjon av hva en dokumentasjonsstrategi skal inneholde. Mange kommuner har i dag begrensede administrative ressurser, og arbeidet med å lage en fullverdig dokumentasjonsstrategi vil være utfordrende både med tanke på økonomi og kompetanse. Det vil lette prosessene dersom vi får en god veileder. Pr i dag kan vi konstatere at vi som ikke har gode styringsdokumenter/kvalitetssystemer vil få en veldig lang vei å gå uten at det skrives noe om hvordan dette skal gjennomføres/oppnås.

§ 8 Plikt til å dokumentere kommunikasjonen til verksemda

Denne paragrafen oppleves ikke, slik den er formulert, som en forbedring av eksisterende lovverk. Det står at det skal bli lettere å vite hva som skal dokumenteres – begrepet «virksomhetens kommunikasjon» mangler i beste fall en god definisjon.

Punkt 1 – Her savner vi noe om arkivbegrensning. Dersom vi skal ta vare på all ekstern kommunikasjon, vil det bli uoverkommelig å sikre at denne informasjonen er av god kvalitet og kan gjenfinnes.

Punkt 2 – her må dere gjøre noen særs grundige vurderinger av personvern til de enkelte ansatte i virksomhetene.

Punkt 3 – Vi savner en beskrivelse av hva det betyr at en virksomhet skal gi tilsatte tilgang til verktøy «på en automatisert måte»

§ 12 Dokumentasjonspliktar i anna regelverk

Det er greit nok at departementet har ansvar for å lage en liste, men er det begrensede å si at de skal være tilgjengelig på departementets nettside? Jeg bare savner at det står noe eksplisitt om det offentliges plikt til å følge dokumentasjonsplikter i andre regelverk.

§ 14 Rett til å velge måten plikten til å dokumentere skal gjennomføres på

Denne bestemmelsen er vag, og vi frykter at verdifulle data går tapt dersom det ikke ligger en eksplisitt plikt til ivaretagelse. Setningen om behandlingsprotokoller i denne paragrafen er veldig uklar. Paragrafen handler om at man kan velge hvordan man skal dokumentere (og å dokumentere er «å sørge for dokumentasjon»), også kommer denne setningen om at behandlingsprotokoller og annen dokumentasjon som er utarbeidet i samsvar med personvernforordningen, delvis kan tjene som dokumentasjon etter denne loven? Handler det om måten det skal dokumenteres på?

Vi er også sterkt bekymret for at vi skal havne i en situasjon der dokumentasjon av prosesser skjer i ettertid, og ikke «fortløpende», som det mangler en nærmere presisering av hva betyr. Dette håper vi loven vil stille helt konkrete krav til så lenge journalføringsplikten tas bort.

§ 17 Tilgjengeliggjering av dokumentasjon. Eigerskap

Hva mener dere med tilgjengelig? Her hadde det vært nyttig for oss å vite om det betyr at alle digitale arkiver skal kunne aksesseres av eksterne (såfremt personvern er ivarettatt). Dette vil bli kostbart med de tekniske mulighetene som er tilgjengelige pr i dag. Det vil også kreve en kompetanse mange kommuner ikke har i dag.

§ 19 Plikt til vedlikehold

Alle leverandørene av saks- og arkivløsninger har hatt store problemer med å gjennomføre god kvalitet på uttrekk. Virkeligheten i dag er at mange offentlige virksomheter har lagd digitale «kopier» av databaser, der noen metadata er tilgjengelige, mens mye har gått tapt. Disse såkalt «historiske» databasene har ofte store mangler og vil ikke tilfredsstille lovkravet. Dersom dette skal være et krav, betinger det at virksomhetene tildeles midler til å gjennomføre relevante uttrekk og at leverandørene svarer opp kvalitetskrav.

§ 21 Overføring av digital dokumentasjon til utlandet

Det er fornuftig og nødvendig at det stilles krav til risikovurderinger. Med tanke på at forhold i andre land er utenfor vår kontroll, er jeg skeptisk til å lagre andre steder enn der arkivloven er gyldig.

Punkt c – hva betyr det at en kopi skal være igjen i Norge? Hvorfor trenger vi da å oppbevare dataene i utlandet?

§ 22 Informasjon om behandlingsansvar og felles behandlingsansvar

Her slet vi rett og slett med å forstå hva dette betyr. I beste fall er vi tungnemme, i verste fall er dette veldig uklart.

§ 24 Behandling av personopplysningar for arkivformål til nytte for allmenta

Punkt 4 – Jeg er skeptisk til å overlate denne vurderingen til personvernombudet. Jeg minner om at mange kommuner ikke har personvernombud som nødvendigvis besitter den kompetanse som kreves for å gjøre en korrekt vurdering. Det er fint å ta utgangspunkt i idealsituasjoner. Er virkeligheten for langt unna vil dette bli alt annet enn et samarbeid mellom personvernombudene og arkivene i den hensikt å «bevare arkivformål til nytte for allmenta».

§ 25 Unntak frå den registrerte sine rettar ved behandling av personopplysningar for arkivformål til nytte for allmenta

Dette ble veldig lite konkret.

§ 27 Minimering av personopplysningar ved overføring til langtidsbevaring

Dette er nye ord for mange arkivarer, spesielt vi som ikke har noen tilknytning til avleveringsinstitusjoner. Det er viktig å sikre at kommunene tildeles midler til å øke kompetansen på området. Jeg savner en statlig felleskomponent som kan være et verktøy i denne minimeringsjobben.

§ 28 Ansvar for langtidsbevaring og tilgjengeleggjering

Punkt 2 – Nasjonalarkivet skal tilby kommuner og fylkeskommuner langtidsbevaring til selvkost – Dette fordrer at Nasjonalarkivet har ressurser til å ta imot arkivene.

§ 29 Mediekonvertering

Punkt 3 – Vi er dypt uenige i at digitalisert materiale skal destrueres. Det har gang på gang vist seg at det er differanse mellom fysiske og digitaliserte arkiver. Siden arkivene generelt ikke har ressurser til å kontrollere alle saker/dokumenter i en digitaliseringsprosess vil denne differansen alltid være der. Vi har gjennom egen erfaring sett at det kan være avgjørende at kommunen har tilgang til både det fysiske og det digitaliserte arkivet. Det bryter vel egentlig også med tanken om proveniensprinsippet, for det er vanskelig å gjenskape den originale proveniensen i det digitale materialet. Jeg kan ikke se at det er beskrevet noe om proveniens?

§ 32 Plikt til å gjere tilgjengeleg

Punkt 1 - Gjelder dette alle langtidsbevarte arkiv, også de arkivene kommunene bevarer selv?

§ 40 Klagerett for massemedia

Det er uforståelig at klagerett kun skal gjelde massemedium og og organisasjoner for massemedia. Klagerett må være universelt.

§ 41 Tilsyn og pålegg

Punkt 3 – dette synes vi er et dårlig forslag, og vi tror ikke at dagens fylkesmenn verken har ressurser eller kompetanse til å gjennomføre hensiktsmessige tilsyn. Generelt har arkiver veldig få tilsyn, å overføre ansvaret til fylkesmennene vil ikke bedre situasjonen. For mange offentlige virksomheter er tilsynsrapporter vår eneste mulighet til å få gjennomslag for å etterleve arkivloven hos rådmenn og politikere. Dette forslaget vil kanskje gjøre det enda vanskeligere å nå fram hos «øvste leiing».

§ 43 Straff

Dette ble upresist. Den som handlar i strid med lova - hvem er det? Snakker vi virksomhetsstraff/foretaksstraff? Mener dere «øvste leiing»? Vi er positive til sanksjonsmuligheter med det formål å hindre at viktige arkiver går tapt (det er en høyst reell risiko), men ønsker at dere definerer nærmere hvem som kan straffes, og at dere skriver noe om eskaleringsnivåer før straff idømmes.

Generelle kommentarer og oppsummering:

Vi har forståelse for at journalføringsplikten oppleves som utdatert, men minner om at for mange (kommuner) er dette den eneste bestemmelsen som fører til en viss grad av vilje til dokumentasjon i saks- og arkivsystemet. Det er en vanlig situasjon i mange arkiver at rådmenn ser området som salderingspost. Da oppleves ikke bestemmelsene i kapittel II som «sterke nok».

Journalføringsplikten har også vært et virkemiddel for å sikre at dokumentasjon ivaretas fortløpende. Selv om dette fortsatt er nevnt i offentlighetsloven, frykter vi en situasjon der vi dreier mot dokumentasjon i ettertid. Det er problematisk både med tanke på offentlighetsperspektivet og med tanke på kvaliteten på arkivene. Det er vesentlig mer ressurskrevende å sikre kvalitet lenge etter at data er skapt, og i tillegg veldig vanskelig å få tildelt ressurser til å gjennomføre slik kvalitetssikring. Svært mange virksomheter opererer med mantraet «godt nok» - vi frykter at dette vil føre til tap av verdifull dokumentasjon, og mener det er holdepunkter for at frykten er reell.

Det er fint at arkivloven revideres, det er på høy tid at loven tilpasses den digitale utviklingen. Da er det ekstra synd at loven for eksempel legger opp til autofangst av e-poster. Mange i det digitale Norge opplever at e-post er på vei ut, det er ikke lengre den beste måten å kommunisere digitalt på. Det betyr at allerede før loven har trådt i kraft har dere gått i fella hva angår å gjøre loven utdatert.

Det er så godt som ingenting i den nye loven som sier noe om kvalitet på arkivene, bare noen generelle passuser om gjenfinning. Mange opplever allerede i dag at ressurser til kvalitetssikring er begrenset. Og de dataene som kommer over til saks-

og arkivsystemene fra andre fagsystemer er i høy grad av lav kvalitet. Derfor håper vi dere tar høyde for å beskrive dette grundigere i loven etter høringsrunden.

Med hilsen

Trine Eriksen
arkivfagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Mottaker:
Kulturdepartementet

Postboks 8030

0030 OSLO

